

6. Čo bolo vraždenie betlehemských neviniatok? Zakladá sa na historických údajoch?

Šiesta z 54 otázok o Ježišovi Kristovi a Cirkvi, na ktoré odpovedá tím profesorov histórie a teológie z Navarskej univerzity.

14.03.2023

Vraždenie betlehemských neviniatok, podobne ako príbeh o

príchode mudrcov za hviezdou do Jeruzalema, nájdeme v evanjeliu detstva svätého Matúša. Mudrci sa pýtajú na židovského kráľa (Mt 2,1) a Herodes, ktorý považuje seba za židovského kráľa, chce úskočne zistiť, kto by mohol byť ten podľa neho možný uzurpátor. Žiada Mudrcov, aby ho po návrate informovali. Keď sa dozvedá, že sa vrátili inou cestou, „veľmi sa rozhneval a dal povraždiť v Betleheme a na jeho okolí všetkých chlapcov od dvoch rokov nadol, podľa času, ktorý zvedel od mudrcov“ (Mt 2,16,).

Evanjeliový úryvok pripomína iné príbehy zo Starého zákona: podľa knihy Exodus faraón tiež prikázal zabiť všetkých židovských novorodencov, no zachránil sa Mojžiš, práve ten, ktorý neskôr oslobodil ľud (Ex 1,8-2,10). Svätý Matúš ďalej hovorí, že mučeníctvom týchto detí sa napĺňa Jeremiášovo proroctvo (Jer 31,15): izraelský národ

bol vo vyhnanstve, ale Pán ho odtiaľ vyviedol a v novom exode ho priviedol do krajiny a prisľúbil mu novú zmluvu (Jer 31,31). Zmysel tohto úryvku je preto zjavný: aj keď sa mocní zeme snažia ako len chcú, nemôžu sa vzoprieť Božiemu plánu spásy ľudstva.

V tomto kontexte treba skúmať historickosť umučenia betlehenských neviniatok, o ktorom máme informácie len od svätého Matúša. Logika moderného historického výskumu je taká, že *testis unus testis nullus*, jedno svedectvo nestačí.

Je však ľahké si predstaviť, že vraždenie detí v Betleheme, dedine s malým počtom obyvateľov, nebolo veľmi početné, a preto sa nezapísalo do análov. Isté však je, že táto krutosť sa zhoduje s brutalitami, ktoré nám o Herodesovi rozpráva Jozef Flavius: dal utopiť svojho švagra Aristobula,

keď sa stal veľmi obľúbeným (Židovské starožitnosti, 15, 54-56), zavraždil svokra Hyrkana II. (15, 174-178), ďalšieho švagra Kostobara (15, 247-251) a manželku Mariannu (15, 222-239); na konci života dal zavraždiť svojich synov Alexandra a Aristobula (16, 130-135) a päť dní pred smrťou aj ďalšieho syna Antipatra (17, 145); nakoniec nariadil, aby pred jeho smrťou bolo popravených niekoľko významných osobností kráľovstva, aby obyvatelia Judey, či už chceli alebo nie, oplakávali Herodesovu smrť (17, 173-175).
